

(Nobeigums.
Sāk. 6. lpp.)

Un tas notiek tieši smagnējā regulējuma dēļ. Arī šodien man bija kāda sarūgtinoša saruna. Jau kādu laiku viens mūsu uzņēmējs (starp citu, no Jēkabpils puses) cer Latvijā attīstīt pašbraucošās mašīnas, uzlikt uz ceļa kādas 200 šādas mašīnas Rīgā. Bet viņš nevar piesaistīt investīcijas, jo Latvijas likumdošana pašlaik ierobežo bezpilota automašīnu pasažieru komercpārvaldījumus... Tā mēs paši sevi ierobežojam! Lai gan redzam, ka, piemēram, Sanfrancisko tas nav sagādājis nekādas problēmas.

– Kas tam par iemeslu – korupcija vai dumjums?

– Bailes no atbildības! Milzīgas bailes iet jaunās lietās, «sasmērēt rokas», ja nu kas nesanāk, mēģinot ko jaunu. Bet tā būs vienmēr!

– Ir sākušās Saeimas priekšvēlēšanu sacensības. Un nu jau mēs ne tikai kuluāros dzirdam, ka ZZS kopā ar opozīciju kārtīgi šūpo «Vienotības» stūrēto laivu, kurā paši sēž. Un atkal tas ir ļoti populistiskais un normāla Latvijas pilsoņa ikdienā nekādi neietekmējošais Stambulas konvencijas jautājums. Vai pieķeršanās pie šādiem tematiem (kas tiešā veidā parasti ir opozīcijas glābiņš) Zaļo un zemnieku savienībai kā senai un visos laikos ietekmīgai partijai neliecina par sava veida problēmām partijā?

– Ne gluži. Mēs jau pārkāpām paši sev pāri, kad nobalsojam par tās ratificēšanu. Tolaik fonā arī bija Jēkabpilī notikusī traģēdija (Rusiņa veikta slepkavība). Tomēr vienmēr esam uzskatījuši, ka, lai cīnītos ar vardarbību, mums pašiem ir jāmaina likumi. Bet tolaik tika skaidrots, ka ar konvencijas palīdzību mēs to varēsim veikt labāk, nāks arī ārvalstu palīdzība utt. Un tā tas arī ir noticis, es pat negribu par to strīdēties, bet tas nemaina faktu, ka tai līdzī iet duālie jautājumi – vai, ratificējot konvenciju, mēs nelegitimizēsim izpratni par dažādiem dzimumiem? Ikdienā nesekoju šiem jautājumiem – tā absolūti nav ne mana, ne partijas prioritāte, tomēr nācies uzklaut daudz reliģisko konfesiju vadītājus, kas aktīvi iebilst pret Stambulas konvenciju. Toreiz rosinājām pievienot deklarāciju, kas pateiktu, ka šī konvencija absolūti nerunā par dzimumiem, nedefinē tos utt. Kādu laiku viss bija kārtībā, bet tagad esam uzzinājuši par vairākiem gadījumiem, kas, mūsaprāt, liecina, ka šī deklarācija ir pārkāpta,

Kultūras ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija popularizē citu izpratni par dzimumu, piemēram, jauniešiem tiek demonstrēti raidījumi par dzimuma maiņas operācijām u.tml.

– Ja nebūtu ratificēta Stambulas konvencija, jūs domājat, ka nebūtu šādu raidījumu?

– Bet iepriekš tas nenotika, vismaz ne tādā apjomā kā pēdējā laikā. Šobrīd esam nonākuši tādā sabiezinātā provokāciju koncentrācijā, kas arī ir izraisījis ZZS viedokļa maiņu. Šobrīd reāli domājam par to, ka varētu iesniegt alternatīvu deklarāciju* – tādu, kur ir izslēgti šie te diskusiju jautājumi, lai iedotu skaidru signālu valsts pārvaldei, ikvienam Latvijā, ka tas nav labi. Šobrīd ir tā, ka nobalsošana par Stambulas konvenciju ir radījusi minoritāšu grupām iespaidu, ka viņiem ir dota zaļā gaisma, un viņi iet un propagandē. Tas, mūsaprāt, pilnīgi jāizslēdz, tas nav pieņemami, nav mūsu vērtībām atbilstoši.

– Visbeidzot, visiem jēkabpiliešiem jau gadu desmitiem aktuālais jautājums: vai varam gaidīt valsts atbalstu jauna tilta būvniecībai Jēkabpilī vai vismaz esošā remontam? Šis jautājums aktuāls arī saistībā ar militāro mobilitāti...

– Personīgi es par otro Jēkabpils tiltu cīnos nu jau kādu desmito gadu. Tas vienmēr bijis pie manām prioritātēm. Atceros, ka 2013. gadā, būdams Satiksmes ministrijas parlamentārais sekretārs, panācu, ka tiltu ieliek nacionālajā attīstības plānā, tam tika piešķirta nauda un tiltam bija jābūt gatavam līdz 2020. gadam. Diemžēl mana tābrīža politiskā jauda uz laiku samazinājās, vairs nevarēju cīnīties arī par šo ideju. Nāca citi, un tilta ideja palika, bet naudu jau izlietoja daudziem citiem mērķiem. Tomēr savu pārlicību neesmu mainījis. Tolaik taču tika sakārtota visa infrastruktūra abos Daugavas krastos, izstrādāti projekti, ko, es domāju, var izmantot arī tagad. Un nepieciešamība pēc otra tilta nav mazinājusies – gluži pretēji. Domāju, ka te ir runa par valsts attīstības plānu nākamajam periodam, kur tiltam jāiestrādā finansējums kā vienam no stratēģiskajiem valsts attīstības projektiem. ●

* 9. oktobrī Nacionālā apvienība, «Apvienotais saraksts» un ZZS iesniedza Saeimā savu izstrādāto deklarāciju vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanai un izskaušanai.

Daudziem jauniešiem pietrūkst atbalsta un iedrošinājuma

Latvijā jauniešu skaits, kuri dzīvo ārpus ģimenes aprūpē, ar katru gadu pieaug, šobrīd tie ir teju 6000 jauniešu, kuriem pietrūkst ģimenes atbalsta. Pētījumi rāda, ka jaunieši no sociālā riska grupām nereti jau dzīves sākumā piedzīvo atstumtību – daudz biežāk sastopas ar vientulību, sociālo izolāciju, priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, grūtībām atrast darbu un cīņu ar mentālās veselības traucējumiem.

Dati par Latvijas jauniešu izglītību, nodarbinātību un mentālās veselības izaicinājumiem rada pamatu satraukumam. 7200 jeb 9% jauniešu vecumā no 16 līdz 19 gadiem nav reģistrēti nevienā mācību iestādē. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājs turpina pieaugt – Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka katrs desmitais jauniešs vecumā no 18 līdz 24 gadiem nemācās un nestrādā. Arvien vairāk jauniešu saskaras arī ar mentālās veselības izaicinājumiem: 15% pusaudžu cieš no psihiskās veselības traucējumiem, un pēdējā gada laikā trīskāršojies to jauniešu skaits, kuri nonāk slimnīcā paškaitējuma dēļ.

Šie skaitļi nav tikai statistika – tie ir mūsu bērni un jaunieši, kuri ik dienas saskaras ar pavisam reāliem izaicinājumiem. Aiz šiem procentiem slēpjas tūkstošiem jauniešu, kuri paliek bez izglītības, bez prasmēm par sevi parūpēties un bez skaidras nākotnes.

Dažādi pētījumi un «Mentor Latvia» mentorprogramma rāda, ka mentoringam ir būtiska pozitīva ietekme uz jauniešu attīstību. Mentoringa pamatā ir attiecības, kurās runājam par sevi, par mūsu bērnību un jauniešu spēju pārvarēt grūtības un veiksmīgāk integrēties sabiedrībā.

Lienes stāsts: no vientulības līdz iedvesmai

«Kad man bija grūti, man ļoti palīdzēja tas, ka bija pieaugušais, kurš uzklausīja, kuram biju svarīga. Bez tā būtu bijis daudz sarežģītāk,» stāsta Liene, «Mentor Latvia» programmas dalībniece.

Liene bērību pavadīja audžuģimenē. Kad jaunie te tika izņemta no ģimenes, viņai pietrūka motivācijas un skaidrības, kā tikt galā ar ikdienu. «Draugi manā vecumā domāja tikai par klubiem, bet es – par to, kā izdzīvot,» viņa atceras. Tieši tad viņas ceļš krustojās ar mentorprogrammu un brīvprātīgo mentoru Agnesi.

«Agnesi neinteresēja tikai formālās tikšanās. Viņa bija blakus. Mēs kopā braucām ar skrituļslidām, runājām, viņa pat pārsteidza mani ar kūku manā 16. dzimšanas dienā. Es pirmo reizi sapratu, ko nozīmē, ja kāds vienkārši ir tev blakus,» saka Liene.

Šodien Liene ir jauna mamma, strādā bērnudārzā, studē un sapņo iestāties Zemessardzē. «Man vajag, lai caur asinīm rit zināšanas. Man vajadzēja pieaugt ātrāk. Bet neko neesmu pazaudējusi – tikai ieguvusi,» viņa saka ar mirdošām acīm un pārlicību, ka nākotnē pati kļūs par mentoru.

Jauniešu skaits, kuri piesakās dalībai «Mentor Latvia» programmā, ar katru gadu pieaug, taču mentoru trūkst, īpaši vīriešu. Visvairāk tas jūtams Latgalē, kur šobrīd vairāki jaunieši gaida, lai satiktu atbalstošu pieaugušo.

Uzziņai

«Mentor Latvia» ir bezpeļņas organizācija, kas kopš 2010. gada palīdz jauniešiem, kuriem trūkst ģimenes atbalsta, veiksmīgāk uzsākt patstāvīgu dzīvi un iekļauties sabiedrībā. Mentorprogrammā jaunieši saņem gan praktisku, gan emocionālu atbalstu no brīvprātīgajiem mentoriem uz gadu un ilgāk. Mūsu vīzija ir pasaule, kurā ikviens jauniešs var augt un attīstīties, nepakļaujot sevi atkarībām. Mēs ticam, ka nevienam jauniešim nevajadzētu stāties pretī dzīves izaicinājumiem vienam. Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet mūsu mājaslapu <https://mentor.lv> vai sekojiet mums sociālajos medijos.

Aicinām ikvienu apsvērt iespēju pieteikties par mentoru un ar savu personīgo ieguldījumu spēcīnāt jaunieti.

«Esot mentoram, man ir bijusi iespēja pavērot sevi un apdomāt, cik labas izvēles es pats veicu, pirms būt par piemēru kādam citam,» saka Ivo, brīvprātīgais mentors.

Mentors ir motivēts un atbalstošs pieaugušais (no 25 gadu vecuma), kurš nav jaunieša radnieks vai apmaksāts speciālists. Viņa loma ir kļūt par pozitīvu piemēru jauniešiem, dalīties dzīves pieredzē, palīdzēt attīstīt prasmes un paplašināt redzesloku. Mentors darbojas brīvprātīgi, bez atalgojuma.

Ko dara brīvprātīgais mentors:

- Pavada laiku ar jauniešiem vismaz divas reizes mēnesī.
- Uzklauza bez kritikas, sarunājas un sniedz emocionālu un praktisku palīdzību dažādu ikdienas situāciju risināšanā.
- Palīdz apgūt jaunas lietas.

Šis process ir savstarpēji bagātinošs – mentors iepazīst jauniešu domāšanu, dzīvesveidu un izaicinājumus, kā arī pats pilnveido sevi, iegūst jaunas prasmes un attīsta spēju iejusties dažādās situācijās.

Matīss atzīst: «Tas, kas esmu mentors, noteikti palīdz man pašam «savākties» un rādīt iespējami labāko sevis versiju. Visbeidzot tā dabiski kļūst par

ikdienu. Katram no mums ir svarīgi apzināties, ka blakus ir kāds, uz kuru vari palūgties. Ja varu ieņemt šo lomu kādam gados jaunākam cilvēkam, esmu drošs, ka tas gan mums kopumā, gan arī netieši man pašam būs ar pozitīvu neto iznākumu.»

Organizācija «Mentor Latvia» nodrošina mentoriem mācības, profesionālu atbalstu un regulāras atbalsta grupas sadarbības laikā.

Ilgtermiņa atbalsts

Lienes stāsts spilgti parāda, cik daudz var dot viens cilvēks, kas ir līdzās brīdī, kad nepieciešams atbalsts. Bet, lai šādu jauniešu būtu vairāk, vajadzīga plašāka sabiedrības un uzņēmēju iesaiste. Uzņēmējiem ir būtiska loma Latvijas jauniešu nākotnē – viņi var palīdzēt nodrošināt atbalsta programmu stabilitāti un ilgtermiņa ietekmi. Tāpat arī ikviens no mums var iesaistīties, kļūstot par regulāru ziedotāju, mentoru vai biedru.

Mēs pateicamies uzņēmumiem, kas atbalsta un kas saprot, cik svarīgi ir uzņemties rūpes par līdzcilvēkiem, ir gatavi ilgtermiņā ieguldīt Latvijas sabiedrības labklājībā. Tādējādi tiek atbalstīta viena no visneaizsargātākajām sabiedrības daļām – jaunieši, kuri dzīvo ārpus ģimenes aprūpē – jauniešu namos, audžuģimenēs vai ģimenēs, kuras nespēj par viņiem pienācīgi parūpēties.

«Ilgtermiņa sadarbības ar uzņēmumiem un regulārie individuālie ziedojumi mums dod stabilitāti un iespēju palīdzēt vairāk jauniešiem visā Latvijā. Piecu gadu laikā plānojam palielināt gan mentoru skaitu, gan programmu pieejamību, lai jauniešs nepaliktu viens savās grūtībās,» norāda «Mentor Latvia» izpilddirektore Edīte ZVIRBULE.

Zane OZOLA,
«Mentor Latvia»
komunikācijas vadītāja

